

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
SÄVA MOSSE

2009-09-28

1(12)

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Naturreservatet Säva mosse

Tierps kommun

- Länsstyrelsens beslut
- Syfte med reservatsbildningen
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Skäl för beslut
- Reservatsföreskrifter
- Ärendets beredning
- Bilagor
- Sändlista

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Bildande av naturreservatet Säva mosse i Tierps kommun och fastställande av skötselplan

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), Säva mosse som naturreservat med föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga A. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga C och de gränser som slutligen märks ut i fält.

För att säkerställa syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet, se under rubriken RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken ska gälla omedelbart, även om de överklagas, i övrigt gäller beslutet då det vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bestämmelser för förvaltningen av reservatet genom att fastställa den till beslutet bifogade skötselplanen, bilaga A. Länsstyrelsen ska vara förvaltare av reservatet.

Beslutet ska kungöras i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse ska även införas i ortstidningarna Upsala Nya Tidning, Arbetarbladet och Upplands nyheter.

SYFTE MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara gammal barrskog med stor mängd död ved samt den biologiska mångfald som är förknippad med denna miljö.
- bevara naturvärden knutna till en hydrologiskt intakt mosse

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Reservatet, som ligger strax norr om Tierp, är ca 27 hektar stort och utgörs av den nordvästra delen av Säva mosse samt omgivande skog. Området består av öppen och tallbevuxen mosse omramad av gammal barrblandskog på fuktig mark. Trädsiktet i barrblandskogen utgörs huvudsakligen av gran och tall med inslag av glasbjörk. Mängden död ved är påfallande riklig och de fuktiga förhållandena gör att de många lågorna hyser en naturvårdsintressant mossflora. Fältsiktet domineras av blåbärsris men har inslag av rikare vegetation, bl.a. lundbräken, granbräken, kärrfibbla, gullpudra och ormbär. Större delen av skogen är äldre än 110 år och i sumpskogen närmast den öppna mossen finns tallar som är äldre än 250 år. Skogen är till viss del dikningspåverkad, vilket bl.a. den rikliga förekomsten av revlummer indikerar, men mossens hydrologi är tämligen intakt. Reservatet är svårtillgängligt på grund av att vägar som leder fram till området saknas.

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

ADMINISTRATIVA DATA

Naturreservatets namn:	Säva mosse
RegDOS ID:	2014881
Kommun:	Tierp
Församling:	Tierp
Fastigheter:	Söderby 3:3 (del av)
Markägare:	se skötselplan, bilaga A
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Se skötselplan, bilaga A
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget cirka fyra kilometer norr om Tierp. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga B.
Gräns:	Området har markerats med skraffering på bifogad reservatskarta, bilaga C
Koordinat i rikets nät (RT90):	x = 6697430 y = 1594380
Fastighetskarta	12 H 9i
Terrängkarta:	12H NO Söderfors
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om Norrlandsgränsen (26)
Area:	Totalt 27,3 hektar, varav landareal 27,3 ha och produktiv skogsmark 19,5 ha
Markslag och naturtyp:	se skötselplan, bilaga A
Naturtyper enligt Natura 2000:	se skötselplan, bilaga A

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

SKÄL FÖR BESLUT

Naturvärdesbedömningar

I Länsstyrelsens naturvårdsprogram från 1987 är Säva mosse (objekt 60.80) utpekad som ett objekt med högt naturvärde (klass III). De tongivande värdena bedömdes vara geovetenskapliga (föga dikningspåverkad mosse) samt kopplade till rörligt friluftsliv (bärrikedom, bl.a. hjortron).

Mossen ingår i ett mosskomplex av klass 3 (vissa värden) i länets våtmarksinventering från 1986.

Ett område på 6,6 ha har klassats som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopen ligger i den västra delen av reservatet och hyser rikligt med död ved och en värdefull mossflora. Ett naturvärdesobjekt på 0,5 ha bestående av tallskog har identifierats i den östra delen av reservatet.

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena i området utgörs av mossen med dess öppna mosseplan, gamla tallar och relativt ostörda hydrologi samt fastmarksskogens gamla barr- och lövträd, död ved och vedlevande kryptogamer.

De prioriterade bevarandevärdena beskrivs mer utförligt under rubriken "Områdets bevarandevärden" i skötselplanen, bilaga A.

Förutsättningar för att bevara värdena

Det som kan påverka områdets värden negativt är bl.a. produktionsinriktat skogsbruk och ytterligare störning av hydrologin. För att bevara och stärka områdets naturvärden införs föreskrifter mot bl.a. produktionsinriktat skogsbruk och exploateringsåtgärder.

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets naturvärden är av allmänt intresse. För att bevara områdets naturvärden krävs inskränkningar i pågående markanvändning som är mer långtgående än vad markägaren kan förväntas svara för.

Skyddsformen naturreservat enligt miljöbalken har valts för att kunna bevara områdets naturvärden långsiktigt. Vid reservatsbildning kan föreskrifter om begränsningar i markanvändning införas och skötselåtgärder genomföras. Området får därigenom ett varaktigt skydd.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut SÄVA MOSSE

2009-09-28

6(12)

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Myllrande våtmarker" och "Ett rikt växt- och djurliv". Länsstyrelsen bedömer också att beslutet är i överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området såsom den kommunala översiktsplanen och riksintresseområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (se även under "Andra föreskrifter som gäller för området", sidan 10 i detta beslut).

Det finns ingen detaljplan eller några områdesbestämmelser för området.

Intresseprövning

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Bevarandet av områdets naturvärden är ett angeläget allmänt intresse. De inskränkningar som den enskilde drabbas av vid bildandet av reservatet står i rimlig balans med vad samhället vinner på att området får ett reservatsskydd.

Länsstyrelsens bedömning är att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (se även under "Förutsättningar för att bevara värdena"). Föreskrifterna begränsar heller inte markägarens rättigheter att använda området för t.ex. jakt.

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatsområdet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, muddra, spränga, schakta, plöja, nydika, skyddsдика, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, mast, torn eller annan anläggning,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för,
 - körning i samband med brandbekämpning,
 - körning med mindre fordon i samband med uttransport av fällt klövvilt,
5. anordna upplag med undantag för,
 - tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra växtnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av marken,
8. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsvårdsåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller vindfällen och buskar med undantag för,
 - nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
 - röjningsåtgärder i befintliga siktgator från älgpass,
9. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för,
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art,
 - byta ut befintlig saltsten på plats markerad på skötselområdeskarta, bilaga D,

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

10. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras,
11. upplåta plats för ridning, orienteringstävling eller liknande arrangemang,
12. utan Länsstyrelsens tillstånd underhållsrensa dike.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång.

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser och uppsättning av informationstavlor samt informationsskyltar som berör reservatet,
2. genomförande av sådana åtgärder för att främja biologisk mångfald som framgår av fastställd skötselplan,
3. undersökningar av växt- djur- och svamparter och andra naturförhållanden som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet.

Dessutom skall markägaren tåla att allt utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatsområdet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
3. gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, svampar, lavar eller på något annat sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag, med undantag för plockning av matsvamp, frukt och bär,

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

4. döda eller föra bort djur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet,
5. göra upp öppen eld,
6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
7. framföra motordrivet fordon med undantag för,
 - körning i samband med brandbekämpning,
 - körning med mindre fordon i samband med uttransport av fällt klövvilt,
8. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift, eller anbringa därmed jämförlig anordning med undantag av informationstavlor och informationsskyltar som berör reservatet,
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Föreskrifterna C4, C6 och C8 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid jakttillfällen.

Föreskrifterna under C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att genomföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel enligt fastställd skötselplan.

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Andra föreskrifter som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet är bland annat:

Terrängkörningslagen (1975:113) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med förbud mot körning i terräng.

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet aktualiserades år 2000 av att markägarna lämnade in en anmälan om föryngringsavverkning på del av fastigheten Söderby 3:3. Vid nyckelbiotopsinventeringen hade delar av fastigheten klassats som nyckelbiotop eller naturvärdesobjekt. Länsstyrelsen beslutade därför att utreda möjligheterna till långsiktigt skydd för området och bedömde att det var lämpligt som naturreservat. Länsstyrelsen påbörjade arbetet med reservatsbildning år 2000, varvid underlag för beslut och skötselplan togs fram.

Överenskommelse om intrångsersättning har tecknats med markägarna för fastigheten Söderby 3:3. Förslag till reservatsbeslut med tillhörande skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen. Förvaltare av reservatet kommer att vara Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning utrett föreskrifternas kostnadsrätt och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning.

Samråd har enligt 26 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen samt enligt 25 § samma förordning med Tierps kommun.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelagts att inom en tid av sex veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer (se sändlista).

Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Tierps kommun, Försvarmakten, Skogsstyrelsen och SGU.

2009-09-28

Dnr: 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

Skötselplanen har, på förslag från SGU, kompletterats med en kortfattade beskrivning av de geologiska förhållandena i området.

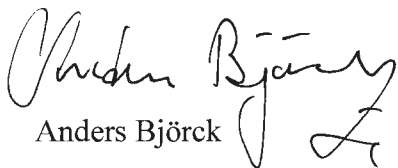
Markägarna har framfört önskemål om förändringar och förtydliganden i frågor som berör jakten samt traktorvägen längs diket strax utanför reservatsgränsen i väster. Beslut och skötselplan har, i dessa frågor, ändrats enligt markägarnas önskemål. Markägarna har också framfört synpunkter om att reservatsgränsen i sydvästra och nordöstra delen borde följa beståndsgränsen mellan gammal skog och granplantering. En mycket liten areal granplanteringar ingår i reservatet av arronderingsskäl och Länsstyrelsen anser att dragningen av reservatsgränsen är skälig. Den föreslagna gränsen överensstämmer dessutom med gränsen i överenskommelse om intrångsersättning.

Tierps kommun anser att hydrologin är naturreservatets allra högsta värde och att en igenläggning av diken borde beaktas. En sådan åtgärd skulle emellertid kräva att ytterligare mark löses in, alternativt att markägarna ersätts ekonomiskt på annat sätt, och Länsstyrelsen har gjort bedömningen att detta inte är en prioriterad åtgärd för att uppnå syftet med reservatet. Tierps kommun anser vidare att 12 och 18 år är långa tidsintervall för uppföljning. Länsstyrelsen anser, med hänsyn till de resurser som krävs för uppföljningsarbetet, att dessa intervall är rimliga för de bevarandemål där de används. Tierps kommun har också föreslagit vissa förändringar av redaktionell karaktär, varav en del beaktats.

Remissyttrande har också inkommit från Upplands ornitologiska förening som gärna skulle se att beslutet kompletteras med en övergripande analys av hur reservatet, tillsammans med närliggande reservat och status på omgivande skogsmark, bidrar till möjligheten att långsiktigt hålla självbärande fågelpopulationer. De ornitologiska värdena tillhör inte de prioriterade bevarandevärdena i reservatet och någon sådan analys har inte gjorts.

Beslutet kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga F.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Anders Björck. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Byman, chefsjurist Christer Segerström, miljövardsdirektör Leif Sandin, planhandläggare Johanna Boman, bitr. länsantikvarie Jan Helmer Gustafsson, naturvardsdirektör Yvonne Aldentun och naturvårdshandläggare Karin Wiklund, föredragande.

Anders Björck

Karin Wiklund

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
SÄVA MOSSE

2009-09-28

12(12)

Dnr: 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

BILAGOR

- A. Skötselplan
- B. Översiktskarta, skala 1:100 000
- C. Reservatskarta, skala 1:5 000
- D. Skötselområdeskarta, skala 1:5 000
- E. Naturtyper enligt Natura 2000, skala 1:5000
- F. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Bergvik Skog AB, Trotskatan 25, 791 71 FALUN
Tierps kommun, 815 80 TIERP
Skogsstyrelsen Region Svea, Box 1350, 751 43 UPPSALA
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA
Försvarmakten, exp-hk@mil.se
Lantmäterimyndigheten i Uppsala län, Box 896, 751 09 UPPSALA
Skanova, Box 93, 123 22 FARSTA
Bergsstaten, Slaggatan 13, 791 71 FALUN
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 UPPSALA
Naturskyddsföreningen i Tierp, 810 65 SKÄRPLINGE
Naturskyddsföreningen Uppsala län, Lägerhyddsvägen 2, 752 37 UPPSALA
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Upplands Botaniska förening, c/o Evolutionsbiologiskt centrum, Avdelningen för
växtekologi, Villavägen 14, 752 36 UPPSALA
Entomologiska föreningen i Uppland, 754 37 UPPSALA
Uppsala Svampklubb, 740 20 VÄNGE
kulturmiljöenheten
planenheten
näringslivs- och landsbygdsenheten

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
1(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Skötselplan för naturreservatet

Säva mosse

Tierps kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data.....	4
Föreskrifter utöver reservatsbeslut.....	5
Naturvärdesbedömningar.....	5
Allmän beskrivning	5
Historisk och nuvarande markanvändning.....	6
Geologi	6
Hydrologi.....	6
Områdets bevarandevärden.....	7
Biologiska värden	7
Geovetenskapliga värden.....	9
Kulturhistoriska värden	9
Värden för friluftslivet.....	9
Prioriterade bevarandevärden	9
Beskrivning av byggnader	9
Intressen för allmänheten.....	9
Referenser.....	10
Publicerade skrifter	10
Kartmaterial	10
PLANDEL	11
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	11
Skötselområde A: Öppen och tallbevuxen mosse - 15,4 ha.....	11
Skötselområde B: Barrdominerad fuktskog - 11,4 ha	12
Skötselområde C: Igenväxande f.d. åkermark - 0,3 ha	14
Skötselområde D: Föryngringsyta med gran - 0,2 ha.....	15
Skötselområde E: Byggnader	15
Anordningar för friluftslivet	16
Upplysningar	16
Bränder	16
Upplag m.m.	16
Jakt.....	16
Fauna- och floravård.....	17
Hydrologi.....	17
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	17
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	17
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	18

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas Länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara gammal barrskog med stor mängd död ved samt den biologiska mångfald som är förknippad med denna miljö,
- bevara naturvärden knutna till en hydrologiskt intakt mosse.

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- den äldre barrskogen vidareutvecklar naturskogsartade kvaliteter såsom gamla träd och död ved,
- livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks.

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn:	Säva mosse
RegDOS ID:	2014881
Kommun:	Tierp
Församling:	Tierp
Fastigheter:	Söderby 3:3 (del av)
Markägare:	Enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Inga kända
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget cirka fyra kilometer norr om Tierp. Läget framgår av bifogad översiktskarta, se bilaga B.
Gräns:	Området har markerats med skraffering på bifogad reservatskarta, bilaga C.
Koordinat i rikets nät (RT90):	x = 6697430 ; y = 1594380
Fastighetskarta	12 H 9i
Terrängkarta (Topografisk karta):	12H NO Söderfors
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om Norrlandsgränsen (26)
Area:	Totalt 27,3 hektar, varav landareal 27,3 ha och produktiv skogsmark 19,5 ha

Markslag och naturtyp:
(ungefärliga arealer)

Barrdominerad fuktskog, äldre än 100 år	11,4 ha
Ungskog (< 40 år) på fastmark	0,2 ha
Öppen mosse	7,9 ha
Tallbevuxen mosse, över 100 år	7,5 ha
Igenväxande f.d. åkermark/slättermark	0,3 ha

Naturtyper enligt Natura 2000:
(ungefärliga arealer)

Västlig taiga (9010)*, undergrupp naturlig gammal granskog	11,4 ha
Skogsbevuxen myr (91D0)*	7,5 ha
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	7,9 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Av särskild betydelse för syftena med reservatet är terrängkörningslagen (1975:113) och terrängkörningsförordningen (1978:594). Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Naturvärdesbedömningar

I Länsstyrelsens naturvårdsprogram från 1987 är Säva mosse (objekt 60.80) utpekad som ett objekt med högt naturvärde (klass III). De tongivande värdena bedömdes vara geovetenskapliga (föga dikningspåverkad mosse) samt kopplade till rörligt friluftsliv (bärrikedom, bl.a. hjortron).

Mossen ingår i ett mossekomplex av klass 3 (vissa värden) i länets våtmarksinventering (1986).

Ett område på 6,6 ha har klassats som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopen ligger i den västra delen av reservatet och hyser rikligt med död ved och en värdefull mossflora. Ett naturvärdesobjekt på 0,5 ha bestående av tallskog har identifierats i den östra delen av reservatet.

Allmän beskrivning

Reservatet, som ligger strax norr om Tierp, är ca 27 hektar stort och utgörs av den nordvästra delen av Säva mosse samt den mest skyddsvärda skogen i området. Området består av öppen och tallbevuxen mosse omgiven av gammal barrblandskog på fuktig mark. Värdekärnan utgörs av en dikningspåverkat f.d. sumpskog som, med undantag för den talldominerade zonen närmast våtmarken, har övergått i

2009-09-28

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

barrdominerad fuktskog med revlumner. Trädsiktet i barrblandskogen utgörs huvudsakligen av gran och tall med inslag av glasbjörk. Mängden död ved är påfallande riklig och de fuktiga förhållandena gör att de många lågorna hyser en naturvårdsintressant mossflora. Fältsiktet domineras av blåbärsris men har inslag av rikare vegetation, bl.a. lundbräken, granbräken, kärrfibbla, gullpudra och ormbär. Bottensiktet domineras av husmossa, väggmossa och kranshakmossa med visst inslag av vitmossor. Mot våtmarken övergår barrskogen i en skvattramtallmosse med upp till 250-åriga tallar och sedan i öppen mosse, vars hydrologi är tämligen intakt. I en zon mellan barrskogen och tallmossen växer 125-170 åriga tallar som är grova och högvuxna

Området är beläget ca 35 m ö.h och årsmedelnederbörden är ca 700 mm.

Historisk och nuvarande markanvändning

Skogen i reservatet har brukats extensivt, och glest spridda gamla stubbar utgör tillsammans med dikespåverkan de enda tecknen på skogsbruk. Öster om den öppna mossen finns en ladrest ("Torvströladan") och kanaler, som är spår efter småskalig torvtäkt. Detta område är på den ekonomiska kartan från 1950-talet betydligt öppnare än idag.

Geologi

Jordarten utgörs i hela reservatsområdet av torv, i form av mosse- och kärrtorv. Berggrunden består av sura till intermediära bergarter av den s.k. Hedesundagraniten, som till sammansättning varierar mellan granodiorit, tonalit, kvartsmonzonit och granit.

Hydrologi

Skogen i reservatet är dikespåverkad. Genom reservatets östra del löper ett större krondike och dessutom finns ett flertal mindre diken inom reservatet. Diken finns också strax utanför reservatet. På Häradseconomiska kartan från 1859-1863 syns inte krondiket och det framgår att mossen haft en betydligt större utbredning än den nuvarande (Figur 1). Ekonomiska kartan från 1952 visar att krondikets dragning och mossens utbredning då i hög grad liknade dagens utbredning.

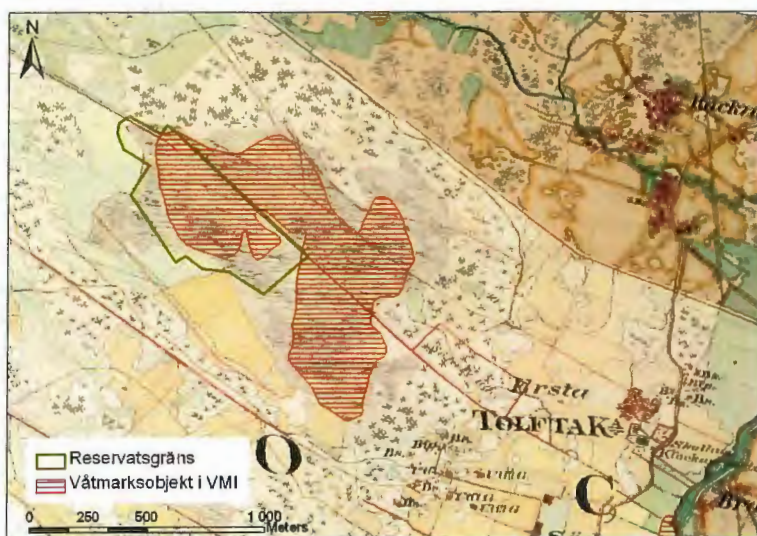
LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
7(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

Figur 1. Häradskartan från 1859-1863 visar att mossen tidigare hade en betydligt större utbredning. Rektifierad karta med reservatsgräns och våtmarksobjekt enligt våtmarksinventeringen (VMI) markerat.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.)

Bevarandevärdena är knutna till barrskogen med gamla träd och stor mängd död ved samt till den välbevarade mossen med gamla tallar och relativt intakt hydrologi.

Vedtrappmossa och grön sköldmossa växer båda på murkna till halvmurkna lågor. Vedtrappmossan är klassad som missgynnad i den svenska rödlistan och grön sköldmossa omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv. Andra, i länet ovanliga, vedlevande mossor som påträffats i reservatet är vedflikmossa, kornknutmossa och purpurmylia. Dessa arter kräver fuktiga, skuggiga miljöer. Bland vedlevande svampar kan ullticka, som är en signalart knuten till död barrved, nämnas.

Gulnål är en knappnålslav som växer både på levande och döda träd, såväl barrträd som ädellövträd. Dess signalartsvärde är högst i södra Sverige, och den trivs i fuktiga skogar.

Några kärlväxter som särskilt trivs i den fuktiga skogen är gullpudra, granbräken, lundbräken och mossviol.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
8(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Skyddsvärda arter:

Fåglar

<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder	F
-------------------------	--------	---

Kärlväxter

<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	gullpudra	s
<i>Crepis paludosa</i>	kärrfibbla	s
<i>Dryopteris cristata</i>	granbräken	s
<i>Dryopteris dilatata</i>	lundbräken	
<i>Elymus caninus</i>	lundelm	s
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s, §
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s
<i>Viola epipsila</i>	mossviol	

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT
<i>Lophozia longiflora</i>	vedflikmossa	
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	A, s, §
<i>Herzogiella seligeri</i>	stubbspretmossa	s
<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	mörk husmossa	s
<i>Mylia taylorii</i>	purpurmylia	s
<i>Odontoschisma denudatum</i>	kornknutmossa	s

Lavar

<i>Chaenotheca brachypoda</i>	gulnål	s
-------------------------------	--------	---

Svampar

<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	s
-----------------------------------	----------	---

Teckenförklaring:

F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§ = Arten är fridlyst i Sverige

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Missgynnad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: uppsala@lansstyrelsen.se

POSTGIRO: 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
9(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

Geovetenskapliga värden

Trots dikespåverkan anses mossen ha en relativt intakt hydrologi.

Kulturhistoriska värden

I den östra delen av reservatet finns rester efter en timrad lada som använts för förvaring av torvströ. På mossen kan man se mindre spår efter den torvbrytning som tidigare generationer utfört.

Värden för friluftslivet

Mossen är rik på bär, bl.a. hjortron.

Reservatet är svårtillgängligt då det är 1-2 km till reservatet från närmaste allmänna väg. Från Norra Sjukarby (Gunnarsbo på den ekonomiska kartan), SO om reservatet, går en gammal traktorväg (Norra Sjukarbo skogsbilväg) som ansluter till en vinterled för skoter.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: barrdominerad fuktig skog, mosse med ostörd hydrologi

Strukturer: gamla barrträd, död ved, gamla lövträd

Växt-, svamp- och
djursamhällen: vedlevande kryptogamer

Arter:	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa
	<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa
	<i>Mylia taylorii</i>	purpurmylia
	<i>Lophozia longiflora</i>	vedflikmossa

Beskrivning av byggnader

Byggnadernas läge framgår av bilaga D.

Förfallen timmerkoja Timmerkoja som tidigare använts för förvaring av torvströ.

Jakttorn Två jakttorn finns vid tallmosseskogens kant.

Intressen för allmänheten

Reservatet är svårtillgängligt, det är 1-2 km till reservatet från närmaste allmänna väg. Vintertid nås reservatet enklast via vinterleden som passerar den norra delen av reservatet. Under barmarkssäsong nås reservatet till fots söderifrån via den gamla traktorvägen från Norra Sjukarby (Gunnarsbo på ekonomiska kartan), 1 km VSV Tolfta kyrka.

2009-09-28

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

Referenser

Publicerade skrifter

- Gärdenfors, U. (red.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck, T (red.). 1998. Rödlistade mossor i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986. Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1. Rapport och bearbetning.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987. Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv. Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Naturvårdsverket, Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. Tillgänglig på www.naturvardsverket.se. Citerad 2009-02-11.
- Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se/>, citerad 2009-02-11.
- Weibull, H. 2005. Faktablad: *Anastrophyllum hellerianum* – vedtrappmossa. Artdatabanken.

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Bladnamn Sjukarby J133-12H9i54. Kartlagd 1952.
- Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Bladnamn Tolfta J112-92-1. Kartlagd 1859-63.
- Berggrundskartan 12 H Söderfors NO, SGU nr K 37.
- Jordartskartan 12 H Söderfors NO, SGU Ser. Ae nr 87.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
11(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

PLANDEL

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i 4 skötselområden. För avgränsning av områdena A-D, se skötselområdeskarta, bilaga D.

Skötselområde A: Öppen och tallbevuxen mosse - 15,4 ha

- Beskrivning:** Öppen och tallbevuxen mosse med relativt intakt hydrologi. Skvattramtallmossen närmast den öppna mossen är bevuxen med upp till 250-åriga tallar och har en del stående och liggande död ved, särskilt i naturvärdesobjektet öster om den öppna mossen.
- Bevarandemål:** Öppen mosse med intakt hydrologi samt mossetallskog med gamla träd och död ved.
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
- Den öppna delen av mossen bibehåller sin öppna karaktär med karaktärsarter som t.ex. kallgräs.
 - Mossen fortsätter att uppvisa tecken på intakt hydrologi.
 - Andelen gamla, och döda tallar på tallmossen ökar under tiden för uppföljning
- Skötselåtgärder:** Inga åtgärder. På den idag öppna mossen förekommer en hel del lågvuxen tall. Om mossen tenderar att växa igen kan åtgärder för att hålla mossen öppen genomföras.

a)

b)

Figur 2. Skötselområde A. a) Tallmosseskog med myrstack (X: 1594310, Y:6697415). b) Den öppna mossen (X: 1594425, Y: 6697600).

Skötselområde B: Barrdominerad fuktskog – 11,4 ha

Beskrivning: Dikningspåverkad barrdominerad skog på fuktig mark. Trädskiktet domineras av gran och tall men inslaget av glasbjörk är ställvis stort. En del tallar är grova med välutvecklade kronor. Fältskiktet domineras av blåbärsris. Revlumner, en art som ofta ökar vid dikningar, är ett vanligt inslag i markvegetationen. Skötselområdet innehåller mycket död ved med förekomst av naturvårdsintressanta arter.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
13(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

Bevarandemål: Fuktig naturskog.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Området fortsätter att utveckla naturskogskaraktär med grova träd samt blandad ålders- och trädslagsblandning.
- Mängden död ved uppgår till minst 20 m³ per ha och förekommer i varierande grad av nedbrytning.
- Flera skyddsvärda vedlevande arter förekommer frekvent i området, till exempel vedtrappmossa, vedflikmossa, purpurmylia och grön sköldmossa.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder. Vid behov kan dock enstaka grova tallar friställas genom ringbarkning av gran. Det är dock viktigt att skogen förblir skuggig och fuktig.

a)

2009-09-28

Dnr. 511-4047-00
Dossier: 0360-02-132

Figur 3. Skötselområde B a) Rotvältor (X: 1594130, Y: 6697710). b) Gammal tall nära mossen (X: 1594398, Y: 6697221). c) Typisk låga med vedtrappmossa och vedflikmossa d) Döda granar (X: 1594180, Y: 6697540).

Skötselområde C: Igenväxande f.d. åkermark – 0,3 ha

Beskrivning: Igenplanterad åkermark med stort inslag av 25-årigt lövslå, huvudsakligen av björk.

Bevarandemål: Självföryngrad lövskog.
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen självföryngrad lövskog uppgår till 0,3 hektar.

Skötselåtgärder: Restaurering: Avverkning av gran, därefter naturlig föryngring och successiv utveckling mot lövskog.
Löpande: Røjning av gran vid behov

Skötselområde D: Föryngringsyta med gran – 0,2 ha

Beskrivning: Del av föryngringsyta med gran.

Bevarandemål: Naturskog
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
• Arealen naturskog uppgår till 0,2 hektar.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder. Om behov finns kan åtgärder som skapar variation och gynnar naturvärdena, t.ex. skapande av död ved, utföras.

Skötselområde E: Byggnader

(Se även "Beskrivning av byggnader" s 9 och bilaga D för byggnadernas lägen.)

Beskrivning: Timmerkojan är förfallen och befinner sig i mycket dåligt skick. Två jaktorn står vid kanten av tallmosseskogen

Bevarandemål: Inget bevarandemål för timmerkojan eller jaktornen.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder. Timmerkojan tillåts förfalla och jaktornen får stå kvar och underhållas.

a)

Figur 4. Byggnader. a) Förfallen timmerkoja (X: 1594658, Y: 6697275). b) Jakttorn (X: 1594300, Y: 6697400).

Anordningar för friluftslivet

Beskrivning: Inga anordningar och anläggningar finns idag för friluftslivet.

Bevarandemål:

- Minst en väl underhållen reservatsskylt ska finnas i området
- Reservatsgränsen ska vara tydligt markerad i terrängen

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Sätt upp en reservatsskylt i söder där den gamla traktorvägen passerar reservatsgränsen.

Löpande:

- Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.

Upplysningar

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brunna området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet. Befintliga jakttorn och siktgator får underhållas. Nya jakttorn och

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

BILAGA A
17(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

siktgator får ej uppföras. Befintlig saltsten får bytas ut. Uppsättning av saltstenar på andra platser eller utfordring av vilt får inte göras inom reservatet, med undantag för stödåtgärder för hotad eller missgynnad art.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder som kan behövas göras till stöd för hotade eller sällsynta arter (t.ex. uppsättning av uggleholkar) får göras inom reservatet.

Hydrologi

Inga nya diken får grävas inom reservatet. För underhållsrensning av befintliga diken krävs tillstånd från Länsstyrelsen.

Traktorväg

Traktorvägen som går längs diket i reservatets västra kant ligger strax utanför reservatsgränsen och får användas utan inskränkningar.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:

- Reservatsskylt.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart sjätte år för:

- Gränsmarkeringar.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 12:e år för:

- Självföryngrad lövskog.
- Förekomst av prioriterade arter.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 18:e år för:

- Utbredning av naturtyper och förekomst av död ved.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för SÄVA MOSSE

2009-09-28

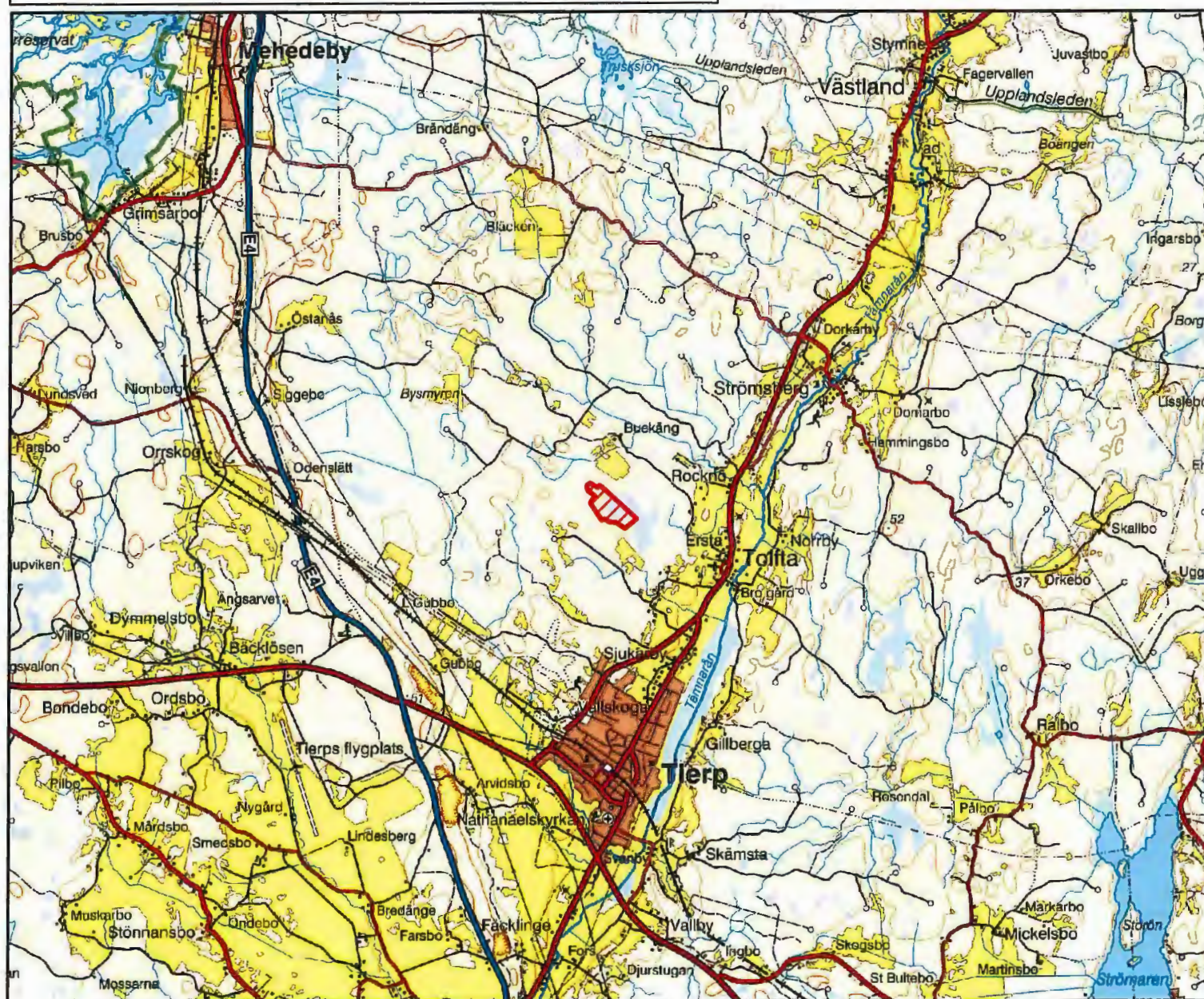
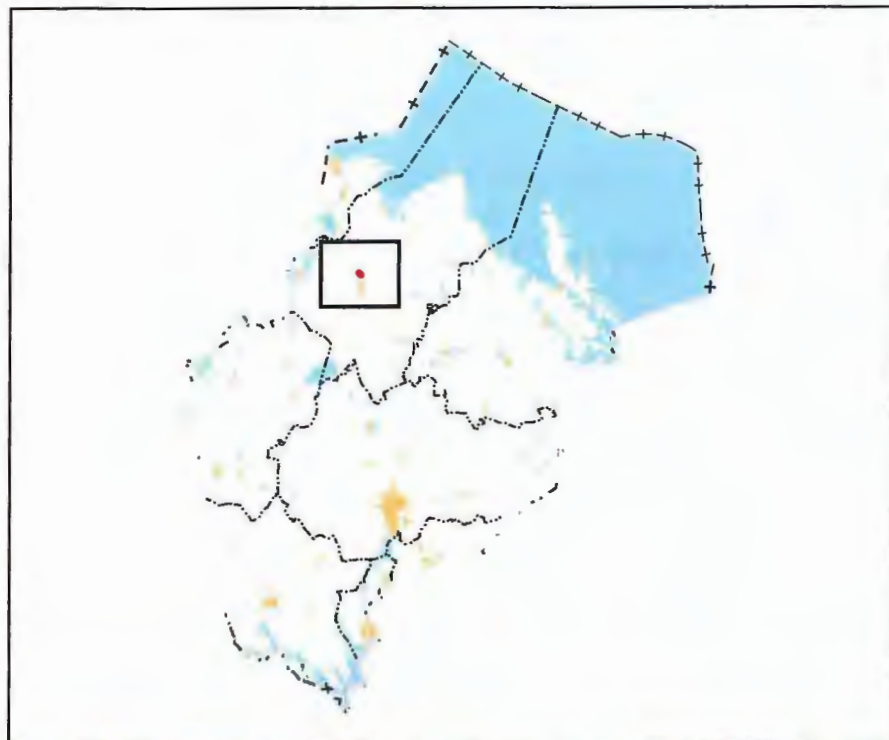
BILAGA A
18(18)

Dnr. 511-4047-00
Dossienr: 0360-02-132

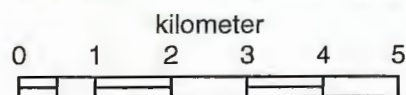
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Reservatsskylt	1	Inom ett år		Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år		Skötselanslag
Avverkning av planterad gran	2	Inom tio år	C	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Varje, vart 6:e, 12:e och 18:e år enligt ovan.	Alla	Skötselanslag
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag

Bilaga B. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2009-09-28, dnr 511-4047-00.
Naturreseptatet Sáva mosse
Tierps kommun.

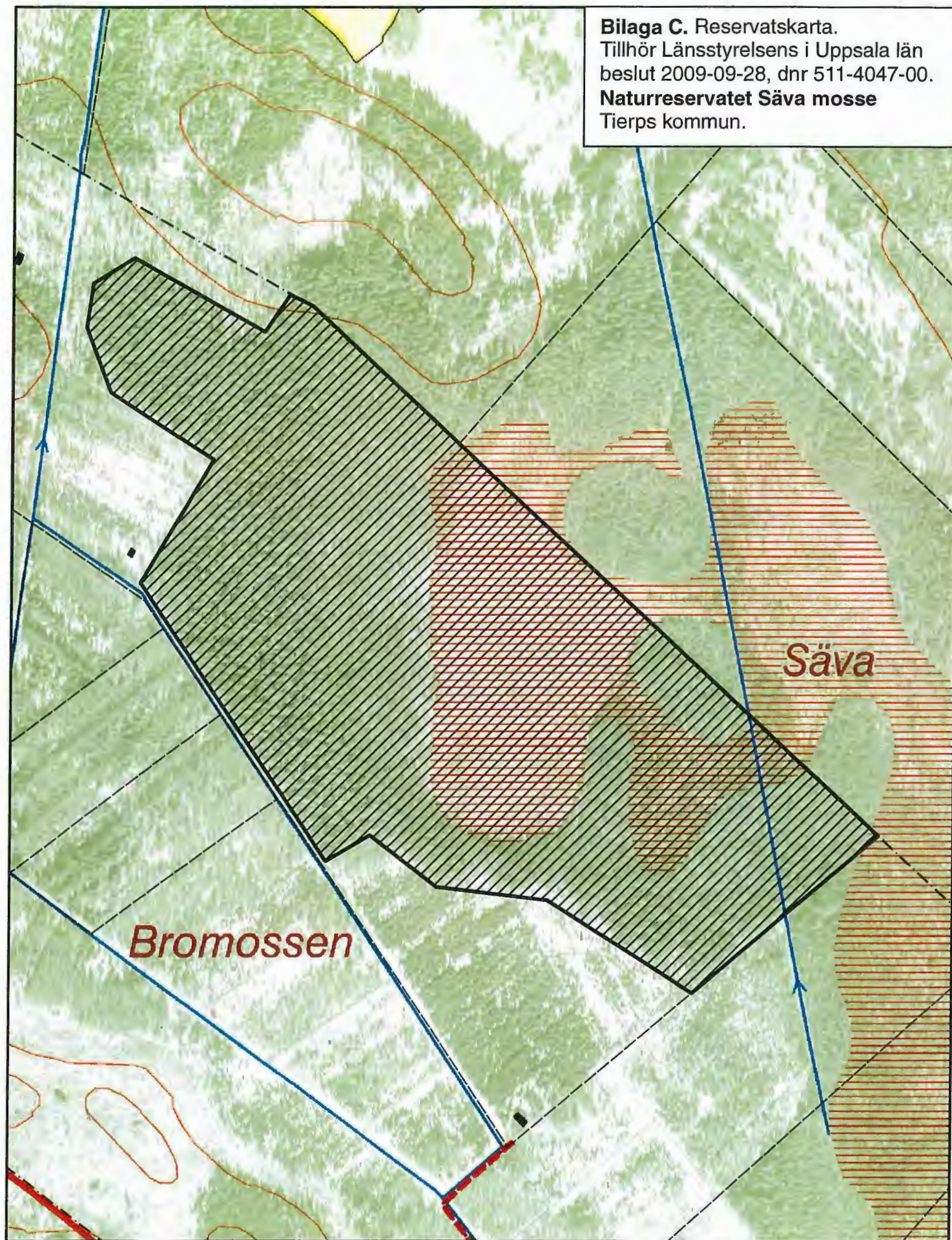

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-vägartan ärende 106-2i004/188C

Naturreseptat

Bilaga C. Reservatskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2009-09-28, dnr 511-4047-00.
Naturreservatet Säva mosse
Tierps kommun.

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-fastighetskartan ärende 106-2004/188C

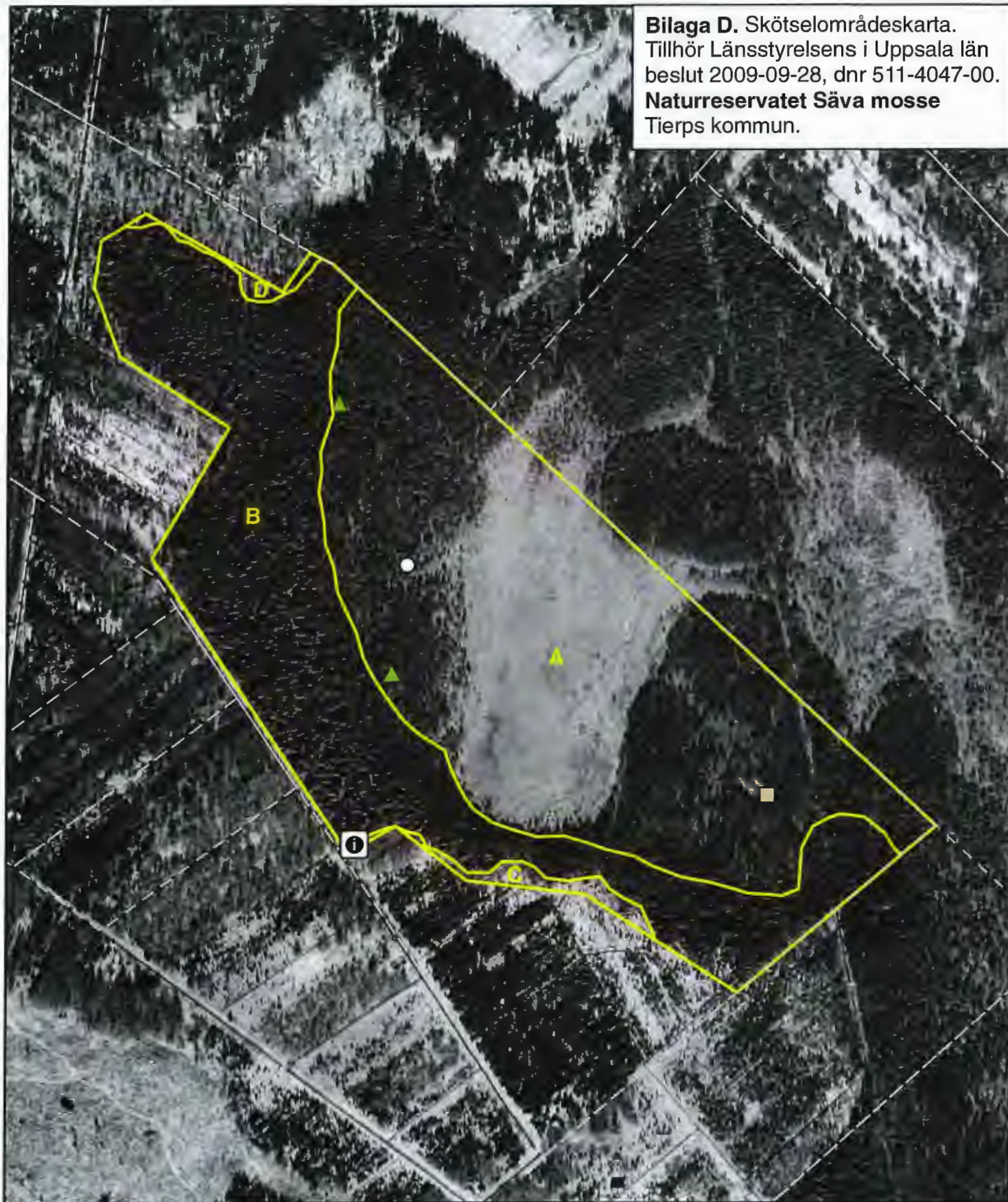
0 50 100 200 300
Meter

Skala 1:5 000

 Reservatsgräns

Bilaga D. Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2009-09-28, dnr 511-4047-00.
Naturreseptet Säva mosse
Tierps kommun.

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Ortofotofoto ärende 106-2004/188C

0 50 100 200 300
Meter

Skala 1:5 000

Teckenförklaring

- Informationsskylt
- Jaktorn
- Förfallen torvströlada
- Saltsten
- Skötselområden

Bilaga E. Naturtyper enligt Natura 2000.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2009-09-28, dnr 511-4047-00.
Naturreseptatet Säva mosse
Tierps kommun.

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Ortofoto ärende 106-2004/188C

0 50 100 200 300
Meter

Skala 1:5 000

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- A. Naturtyp 7140
- B. Naturtyp 91D0
- C. Naturtyp 9010 - gran